EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 23.11.2017.
COM(2017) 683 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek piemērota Regula (ES) Nr. 260/2012, ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro un groza Regulu (EK) Nr. 924/2009

ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek piemērota Regula (ES) Nr. 260/2012, ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro un groza Regulu (EK) Nr. 924/2009

1. IEVADS UN KOPSAVILKUMS

Regula (ES) Nr. 260/2012[1], ar ko nosaka tehniskās un darbības prasības kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro un groza Regulu (EK) Nr. 924/2009 (pazīstama arī kā Vienotās euro maksājumu telpas (*SEPA*) regula vai *SEPA* beigu datuma regula), tika pieņemta 2012. gadā un ir bijusi būtiski nozīmīga virzībā uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo paredzēja izveidot integrētu euro elektronisko maksājumu tirgu, kurā nav atšķirību starp iekšzemes un pārrobežu maksājumiem.

Regulā noteica, ka 2014. gada 1. februāris ir beigu datums migrācijai eurozonā. Mēnesi pirms sākotnēji noteiktā migrācijas beigu datuma tas tika atlikts par sešiem mēnešiem līdz 2014. gada 1. augustam, lai ņemtu vērā ar migrāciju saistītos kavējumus vairākās dalībvalstīs. Šis sešu mēnešu pagarinājums bija pietiekams, lai nodrošinātu netraucētu pāreju no vēsturiskiem kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem euro uz *SEPA* kredīta pārvedumiem (*SCT*) un *SEPA* tiešā debeta maksājumiem (*SDD*).

Dalībvalstīm, kas neietilpst eurozonā, tika dots laiks līdz 2016. gada 31. oktobrim, lai nodrošinātu migrāciju uz *SCT* un *SDD*.

SEPA regulas 15. pantā Komisijai piešķirtas pilnvaras iesniegt ziņojumu par regulas piemērošanu: *"Komisija līdz 2017. gada 1. februārim iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, ECB un EBI ziņojumu par šīs regulas piemērošanu, vajadzības gadījumā pievienojot priekšlikumu."*

Eiropas Komisija 15. decembrī nosūtīja anketu dalībvalstīm, lai tās līdz 2017. gada 31. janvārim sniegtu atbildes par vairākiem jautājumiem saistībā ar regulas piemērošanu, piemēram, migrāciju no vēsturiskiem kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem uz *SCT* un *SDD* katrā dalībvalstī, iespēju izmantošanu dalībvalstīs, par iestādēm, kas norīkotas, lai nodrošinātu atbilstību regulai, un tām noteiktajām pilnvarām, kā arī par problēmām, kas joprojām var būt vērojamas ES attiecībā uz regulas īstenošanu.

Dalībvalstu atbildes bija šā īstenošanas ziņojuma pamatā.

Ziņojums tika iesniegts un apspriests arī valstu *SEPA* koordinācijas komiteju ES forumā 2017. gada 21. aprīlī; šis forums aptver Eiropas Komisijas ekspertu grupu, kas ir atbildīga par *SEPA* ieviešanas pārraudzību visā ES.

Šajā ziņojumā secināts, ka kopumā *SEPA* regulu visā ES piemēro pareizi. Pašreiz nav nepieciešams papildu tiesību akta priekšlikums. Dalībvalstis risina nedaudzās un skaidri identificētās problēmas (saistībā ar *IBAN* diskrimināciju un kompetento iestāžu kompetenci), kas joprojām pastāv, un to risināšana būtu cieši jāuzrauga. Galvenā problēma, kurai jāpievērš pastiprināta uzmanība, ir *IBAN* diskriminācija,

[1] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32012R0260

kuru īsteno maksājuma saņēmēji (t. i., liek maksātājiem veikt maksājumu no konta, kas atrodas konkrētā valstī, pretrunā regulas 9. pantam); attiecīgo gadījumu skaits ir samazinājies, taču joprojām varētu rasties jauni gadījumi.

SEPA projekts nebeidzās līdz ar pabeigto migrāciju uz *SEPA SCT* un *SDD* standartiem. Tas joprojām tiek īstenots ar iniciatīvām, kas saistītas ar vienotās euro maksājumu telpas veidošanu, piemēram, "*SCT inst*" — Eiropas projektu tūlītējiem maksājumiem euro —, kas tiks sākts 2017. gada novembrī, vai "*Mobile Proxy Forum*" — iniciatīvu, kuras mērķis ir nodrošināt vienādranga mobilo maksājumu risinājumu savietojamību visā ES; projektus atbalsta Euro neliela apjoma maksājumu padome (*Euro Retail Payments Board*), kuru vada Eiropas Centrālā banka un kurā Eiropas Komisija piedalās kā novērotāja.

2. DALĪBVALSTU ZIŅOŠANA

2.1. MIGRĀCIJA UZ *SEPA* KREDĪTA PĀRVEDUMIEM UN *SEPA* TIEŠĀ DEBETA MAKSĀJUMIEM

Turpmāk minētos datus paziņoja dalībvalstis, un tie atspoguļo situāciju 2016. gada decembrī attiecībā uz *SEPA* instrumentu izmantošanu vēsturisko kredīta pārvedumu un tiešā debeta maksājumu (kas tika izmantoti iepriekš) vietā. Dati liecina, ka visā ES gandrīz visus kredīta pārvedumus un tiešā debeta maksājumus euro pašreiz apstrādā atbilstīgi *SCT* un *SDD* standartiem (1. un 2. tabula). Jāīsteno papildu centieni, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību dažās dalībvalstīs, kuras neietilpst eurozonā un kurām piemērojamais migrācijas termiņš bija 2016. gada 31. oktobris.

Attiecībā uz *SDD* dažas dalībvalstis nolēma neturpināt vēsturiskos tiešā debeta maksājumus un izvēlēties risinājumus, kuros apvienoti *SEPA* kredīta pārvedumi un e-rēķini. Šajos gadījumos maksājumu pakalpojumu sniedzēji joprojām var piedāvāt *SEPA* tiešā debeta maksājumus valsts ietvaros, taču tos drīzāk izmantos pārrobežu darījumos, nevis iekšzemes darījumos, proti, lai galvenokārt apkalpotu uzņēmumus, kam minētie maksājumi būtu vajadzīgi saistībā ar pārrobežu darbībām. Ziņojuma 2., 5. un 6. tabulā visām šīm valstīm pievienots teksts "nav attiecināms — N/A", tomēr tajās var būt ļoti neliels *SDD* izmantošanas gadījumu skaits.

1. tabula. Dalībvalstu paziņotie *SCT* migrācijas rādītāji, 2016. gada beigas

Eurozona	***SCT* migrācijas rādītājs**
Austrija	100 %
Beļģija	100 %
Kipra	100 %
Igaunija	100 %
Somija	100 %
Francija	100 %
Vācija	100 %
Grieķija	100 %
Īrija	100 %
Itālija	100 %
Latvija	100 %
Lietuva	100 %[4]
Luksemburga	100 %
Malta	100 %
Nīderlande	100 %
Portugāle	100 %
Slovākija	100 %
Slovēnija	100 %
Spānija	100 %

Ārpus eurozonas	***SCT* migrācijas rādītājs**
Bulgārija	64 %[2]
Horvātija	100 %
Čehijas Republika	100 %
Dānija	100 %
Ungārija	100 %
Polija	100 %
Rumānija	Daļēji atbilst[3]
Zviedrija	100 %
Apvienotā Karaliste	100 %

[2] Dati 2016. gada 31. septembrī. Visi maksājumu pakalpojumu sniedzēji (MPS) ir apstiprinājuši gatavību nodrošināt atbilstību līdz 2016. gada 31. oktobrim, un tas būtu jāatspoguļo 2016. gada 4. ceturkšņa SCT galīgajos statistikas datos (vēl nav pieejami).

[3] Lielākā daļa prasību ir īstenota. Tomēr šķiet, ka četras iestādes Rumānijā ir nodrošinājušas tikai daļēju atbilstību.

[4] Viens konkrēts kredīta pārvedumu pakalpojuma veids, proti, komunālo pakalpojumu maksājumi, joprojām ir pārejas posmā no vēsturiskās prakses uz *SEPA* prasībām. Komunālo pakalpojumu maksājumus veic komunālo pakalpojumu sniedzējiem, un saistībā ar tiem nepieciešami papildu dati par maksājuma saskaņošanu un patēriņaprēķiniem. Saskaņā ar maksājumu pakalpojumu sniedzēju un komunālo pakalpojumu sniedzēju starpnozaru līgumu komunālo pakalpojumu maksājumu migrācija uz *SEPA* kredīta pārvedumiem jāīsteno līdz 2017. gada 1. aprīlim.

2. tabula. Dalībvalstu paziņotie *SDD* migrācijas rādītāji, 2016. gada beigas

Eurozona	***SDD* migrācijas rādītājs**
Austrija	100 %
Beļģija	100 %
Kipra	100 %
Igaunija	N/A[7]
Somija	100 %[8]
Francija	100 %
Vācija	100 %
Grieķija	100 %
Īrija	100 %
Itālija	100 %
Latvija	N/A[7]
Lietuva	N/A[7]
Luksemburga	100 %
Malta	100 %
Nīderlande	100 %
Portugāle	100 %
Slovākija	100 %
Slovēnija	100 %
Spānija	100 %

Ārpus eurozonas	***SDD* migrācijas rādītājs**
Bulgārija	N/A[5]
Horvātija	N/A[6]
Čehijas Republika	100 %
Dānija	100 %
Ungārija	100 %[9]
Polija	100 %
Rumānija	100 %
Zviedrija	N/A[10]
Apvienotā Karaliste	100 %

Ziņojuma 3., 4., 5. un 6. tabulā iekļautā vēsturiskā perspektīva liecina par to, ka atkarībā no attiecīgās dalībvalsts migrācijas plūsmā vai nu bija vērojama "lielā sprādziena" pieeja (piem., Igaunijā), vai pakāpeniska migrācija uz *SEPA* instrumentiem (piem., Vācijā). Šajās tabulās arī norādīts, ka sešu mēnešu pagarinājums bija nepieciešams, jo 2014. gada janvārī paziņotie migrācijas rādītāji, kas jau bija diezgan augsti saistībā ar *SEPA* kredīta pārvedumiem, tomēr nebija pietiekami, lai nodrošinātu maksājumu pilnīgu apstrādi *SEPA* tiešā debeta maksājumu gadījumā. Neparedzētas problēmas varēja rasties 2014. gada 1. februārī, kad bija jāsāk *SEPA* beigu datuma regulas piemērošana, proti, pastāvēja risks, ka pēc šā datuma maksājumi netiks apstrādāti.

[5] Nav būtisks, jo tikai viena banka ievēro *SEPA* tiešā debeta maksājumu shēmu (SDD B2B shēma).
[6] Maksājumu pakalpojumu sniedzēji Horvātijas Republikā nenodrošina tiešā debeta maksājumu pakalpojumus euro.
[7] Iekšzemes tiešā debeta maksājumus aizstāja ar *SEPA* kredīta pārvedumiem un e-rēķiniem.
[8] Ļoti zems *SEPA* tiešā debeta maksājumu izmantošanas rādītājs. Iekšzemes tiešā debeta maksājumus aizstāja ar *SEPA* kredīta pārvedumiem un e-rēķiniem, taču bankas joprojām nodrošina iespēju veikt SDD.
[9] Tikai viens maksājumu pakalpojumu sniedzējs piedāvā SDD pakalpojumus.
[10] Nav būtisks, jo bijuši tikai daži SDD apstrādes gadījumi.

3. tabula[11]**.** *SCT* migrācijas rādītāju attīstība eurozonas dalībvalstīs no 2008. gada līdz šim brīdim

Eurozona	2008. gada 2. puse	2011. gada 2. puse	2014. gada janvāris	2014. gada februāris	2014. gada augusts	2016. gada decembris
Austrija	1,44 %	11,89 %	66,2 %	74,95 %	90 %	100 %
Beļģija	2,76 %	44,79 %	86,79 %	95,64 %	100 %	100 %
Kipra	29,85 %	60,06 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Igaunija		0,95 %	2,65 %	99,7 %	100 %	100 %
Somija	1,35 %	67,57 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Francija	0,58 %	24,72 %	84,0 %	91,7 %	100 %	100 %
Vācija	0,29 %	5,56 %	58,51 %	77,85 %	100 %	100 %
Grieķija	0,54 %	1,71 %	81,53 %	83,12 %	99,38 %	100 %
Īrija	0,19 %	2,34 %	60,89 %	90,61 %	100 %	100 %
Itālija	0,73 %	10,62 %	61,49 %	89,86 %	100 %	100 %
Latvija			100 %	100 %	100 %	100 %
Lietuva[12]						100 %
Luksemburga	85,76 %	90,27 %	96,3 %	96,3 %	97,81 %	100 %
Malta	3,28 %	9,71 %	68,72 %	80,16 %	100 %	100 %
Nīderlande	0,15 %	0,88 %	86,38 %	91,75 %	99,08 %	100 %
Portugāle	0,68 %	1,48 %	89,16 %	92,32 %	98,91 %	100 %
Slovākija	0 %	1,03 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Slovēnija	0,1 %	55,74 %	99,3 %	99,36 %	100 %	100 %
Spānija	1,51 %	31,77 %	82,71 %	90,5 %	100 %	100 %

Dati par 2014. gada februāri un 2014. gada augustu ir izcelti, jo tie atspoguļo migrācijas rādītāju atšķirības starp sākotnēji paredzēto beigumu datumu un reālo beigumu datumu; proti, 2014. gada janvārī beigu datums no 2014. gada februāra tika atlikts uz sešiem mēnešiem — līdz 2014. gada augustam.

Dalībvalstīm, kuras neietilpst eurozonā, saskaņā ar *SEPA* regulu migrācija bija jāīsteno līdz 2016. gada 31. oktobrim, kā norādīts regulas 16. panta 8. punktā: *"MPS [maksājumu pakalpojumu sniedzēji], kas atrodas dalībvalstī, kuras naudas vienība nav euro, un MPL [maksājumu pakalpojumu lietotāji], kas izmanto maksājumu pakalpojumu šādā dalībvalstī, atbilstību 4. un 5. panta prasībām nodrošina līdz 2016. gada 31. oktobrim. Neliela apjoma maksājumu sistēmu operatori dalībvalstī, kuras naudas vienība nav euro, atbilstību 4. panta 2. punkta prasībām nodrošina līdz 2016. gada 31. oktobrim."*

4. tabula. *SCT* migrācijas rādītāju attīstība 2015. un 2016. gadā dalībvalstīs, kas neietilpst eurozonā

Ārpus eurozonas	2015. gada 2. puse	2016. gada 1. ceturksnis	2016. gada 2. ceturksnis	2016. gada decembris
Bulgārija	59,21 %	60,7 %	61,9 %	100 %
Horvātija				100 %
Čehijas Republika	87,18 %	89,5 %	90,02 %	100 %
Dānija	100 %	100 %	100 %	100 %
Ungārija	84,35 %	84,16 %		100 %
Polija				100 %

[11] Izņemot datus ailē "2016. gada decembris", visi 3.–6. tabulas dati ir iegūti no ECB tabulām, kas ir pieejamas ECB tīmekļa vietnē http://www.ecb.europa.eu/paym/retpaym/paymint/indicators/html/index.en.html

[12] Lietuva pievienojās eurozonai 2015. gada 1. janvārī, un līdz 2016. gada 1. janvārim tai bija jānodrošina visu euro kredīta pārvedumu migrācija.

Rumānija	44,66 %	46,01 %	45,38 %	Daļēji atbilst
Zviedrija	95 %	95 %		99 %
Apvienotā Karaliste	100 %	100 %	100 %	100 %

5. tabula. *SDD* migrācijas rādītāju attīstība no 2013. gada līdz šim brīdim eurozonas dalībvalstīs

Eurozona	**2013. gada 1. ceturksnis**	**2013. gada 4. ceturksnis**	**2014. gada janvāris**	**2014. gada februāris**	**2014. gada augusts**	**2016. gada decembris**
Austrija	11,15 %	34,65 %	73,95 %	87,89 %	99 %	100 %
Beļģija	19,17 %	38,54 %	64,09 %	89,89 %	100 %	100 %
Kipra	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
Igaunija					N/A	N/A
Somija					N/A	N/A
Francija	0,78 %	17,94 %	72,51 %	87,02 %	100 %	100 %
Vācija	0,14 %	10,51 %	29,4 %	53,4 %	100 %	100 %
Grieķija	50,13 %	67,84 %	70,1 %	69,53 %	99,64 %	100 %
Īrija	0,42 %	22,09 %	61,35 %	89,65 %	100 %	100 %
Itālija	0,01 %	2,83 %	34,3 %	53,28 %	100 %	100 %
Latvija			0 %	0 %	0 %[13]	N/A
Lietuva						N/A
Luksemburga	0,06 %	15,92 %	49,09 %	74,37 %	98,05 %	100 %
Malta	0 %	0 %	23,35 %	47,79 %	100 %	100 %
Nīderlande	0,01 %	32,62 %	73,62 %	84,38 %	99,81 %	100 %
Portugāle	0,1 %	7,55 %	26,68 %	53,14 %	99,88 %	100 %
Slovākija	0 %	0 %	0,01 %	100 %	100 %	100 %
Slovēnija	86,81 %	99,33 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Spānija	0,02 %	1,8 %	15,34 %	48,82 %	100 %	100 %

6. tabula. *SDD* migrācijas rādītāju attīstība 2015. un 2016. gadā dalībvalstīs, kas neietilpst eurozonā

Ārpus eurozonas	**2015. gada 2. puse**	**2016. gada 1. ceturksnis**	**2016. gada 2. ceturksnis**	**2016. gada decembris**
Bulgārija				N/A
Horvātija				N/A
Čehijas Republika				100 %
Dānija				100 %
Ungārija				100 %
Polija	100 %	100 %	100 %	100 %
Rumānija	0,04 %	0 %	0,02 %	100 %
Zviedrija				N/A
Apvienotā Karaliste	100 %	100 %	100 %	100 %

2.2. DALĪBVALSTU IZMANTOTĀS IESPĒJAS

Lai nodrošinātu netraucētu pāreju uz *SCT* un *SDD*, saskaņā ar *SEPA* regulu eurozonas dalībvalstīm bija atļauts izmantot dažādas iespējas līdz 2016. gada februārim.

Šīs iespējas norādītas turpmāk.

[13] Latvijai bija jāīsteno migrācija līdz 2015. gada 1. janvārim. Latvija aizstāja vēsturiskos tiešā debeta maksājumus ar e-rēķina risinājumiem, kas pamatojas uz SCT.

- **Pirmā iespēja:** pārveidošanas iespējas patērētājiem. Parasti patērētāju maksājumu pakalpojumu sniedzēji darījuma sākšanai pieņem iekšzemes konta numuru (*BBAN*) un šo numuru pārveido par starptautisko konta numuru (*IBAN*).

- **Otrā iespēja: nišas produktu nodrošināšanas turpināšana.** Iekšzemes vēsturiskos kredīta pārvedumus vai tiešā debeta maksājumu darījumus, kuru kumulatīvā tirgus daļa, pamatojoties uz ECB ik gadu publicētajiem oficiālajiem maksājumu statistikas datiem, ir mazāka nekā 10 % no attiecīgi kredīta pārvedumu vai tiešā debeta maksājumu darījumu kopskaita, varēja turpināt līdz 2016. gada 1. februārim (piem., TIP Francijā, RID Finanziario Itālijā, tiešā debeta maksājumi bez atlīdzības Nīderlandē).

- **Trešā iespēja:** vienreizēji tiešā debeta maksājumi. Šos pakalpojumus, kas ļauj patērētājiem veikt maksājumu darījumus, izmantojot maksājumu karti tirdzniecības vietā, tādējādi veicot tiešā debeta maksājumu uz tādu maksājumu kontu vai no tā, kurš identificēts ar *BBAN* vai *IBAN*, varēja turpināt līdz 2016. gada 1. februārim (piem., Elektronisches Lastschriftverfahren (ELV) maksājumi Austrijā un Vācijā), ja vien netika nodrošināta to atbilstība *SEPA* prasībām.

- **Ceturtā iespēja:** standarta ziņojumu formāta ISO 20022 XML ilgāka izmantošana maksājumu pakalpojumu lietotājiem, kuri ierosina vai saņem atsevišķus kredīta pārvedumus vai tiešā debeta maksājumus, kas ir apvienoti kopīgai nosūtīšanai.

- **Piektā iespēja:** uzņēmuma identifikācijas koda (BIC) vēlāka likvidēšana attiecībā uz iekšzemes maksājuma darījumiem, jo pašreiz maksātājiem nav jāsniedz BIC tādu maksājumu veikšanai, kas tiek izpildīti ES, – pietiek norādīt tikai *IBAN*.

Lielākā daļa dalībvalstu izmantoja vismaz vienu no šīm iespējām, kā norādīts 7. tabulā, kurā attiecīgā gadījumā atspoguļota šo iespēju izmantošana, kā arī vēlāka izmantošanas pārtraukšana dalībvalstīs.

Šīs iespējas bija pieejams tikai eurozonas dalībvalstīm, proti, tās bija spēkā līdz 2016. gada 1. februārim dalībvalstīm, kuras jau bija īstenojušas migrāciju. Tās neattiecās uz dalībvalstīm[14], kuras neietilpa eurozonā un kurām migrācija bija jāīsteno līdz 2016. gada 31. oktobrim.

7. tabula. Iespēju izmantošana dalībvalstīs un šo iespēju pašreizējā situācija

Eurozona	Pirmā iespēja	Otrā iespēja	Trešā iespēja	Ceturtā iespēja	Piektā iespēja	Situācija 2017. gada maijā
Austrija		√	√			Visu iespēju izmantošana pārtraukta

[14] Apvienotajā Karalistē 2012. gada Noteikumi par maksājumiem euro (kredīta pārvedumi un tiešā debeta maksājumi) tika iesniegti parlamentā 2012. gada 18. decembrī un stājās spēkā 2013. gada 15. janvārī. Minēto noteikumu 19. pantā norādīts, kādas atkāpes tika piemērotas. Noteikumu 19. pantā paredzēts, ka saskaņā ar *SEPA* regulas 16. panta 3. un 4. punktu piemēro atkāpes no minētās regulas 8. panta 2. un 3. punkta prasībām līdz 2016. gada 1. februārim. Atkāpes, ko saskaņā ar 16. panta 2. un 8. punktu piemēro dalībvalstīm, kuras neietilpst eurozonā, nozīmē, ka *SEPA* regulas 3., 4. un 5. panta prasības netika piemērotas līdz 2016. gada 31. oktobrim. Faktiski tas nozīmē, ka attiecībā uz lielāko daļu prasību maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas atradās Apvienotajā Karalistē, migrācijas īstenošanas termiņš bija 2016. gada 31. oktobris.

Beļģija						Neviena iespēja nav tikusi izmantota
Kipra	√			√	√	Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Igaunija	√					Iespēju izmantošana daļēji pārtraukta[15]
Somija						Neviena iespēja nav tikusi izmantota
Francija		√				Iespēju izmantošana pārtraukta
Vācija	√		√		√	Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Grieķija		√		√	√	Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Īrija					√	Iespēju izmantošana pārtraukta
Itālija		√		√		Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Latvija				√		Iespēju izmantošana pārtraukta
Lietuva						Neviena iespēja nav tikusi izmantota
Luksemburga						Neviena iespēja nav tikusi izmantota
Malta					√	Iespēju izmantošana pārtraukta
Nīderlande	√	√				Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Portugāle	√			√	√	Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Slovākija	√			√		Visu iespēju izmantošana pārtraukta
Slovēnija						Neviena iespēja nav tikusi izmantota
Spānija	√	√		√		Visu iespēju izmantošana pārtraukta

2.3. *IBAN* DISKRIMINĀCIJA

ES patērētāji ir ziņojuši un sūdzējušies par uzņēmumiem un maksājumiem (piem., nodokļu maksājumiem, pārrobežu komunālajiem maksājumiem), kurus var veikt tikai no iekšzemes maksājumu konta euro vai uz šādu kontu. Šādi ierobežojumi nav pieļaujami saskaņā ar *SEPA* regulas 3. pantu (“Sasniedzamība”) un 9. pantu (“Maksājumu pieejamība”) un rada reālu šķērsli *SEPA* netraucētai darbībai.

Šī problēma bija un joprojām ir Eiropas Komisijas prioritāri risināmais uzdevums saistībā ar *SEPA* regulas piemērošanu, jo tā mazina iespēju izmantot vienu no praktiskākajām priekšrocībām, kuru patērētāji un uzņēmumi var iegūt no *SEPA* regulas, proti, brīvību

[15] Dažas kredītiestādes Igaunijā joprojām sniedz pakalpojumus saistībā ar *BBAN* pārveidošanu par *IBAN*.

veikt maksājumus no jebkuras ES vietas, brīvību izmantot tikai vienu bankas kontu (euro) katram darījumam ES, ļaujot arī samazināt izmaksas, kas saistītas ar divu vai vairāku maksājumu kontu uzturēšanu.

Lai nodrošinātu maksājumu nozares tirgus dalībnieku, kā arī dalībvalstu izpratni, Eiropas Komisija pievērsa uzmanību šai problēmai vairākos forumos: Maksājumu sistēmu tirgus ekspertu grupā, valstu *SEPA* komiteju ES forumā un Euro neliela apjoma maksājumu padomē.

Turklāt Eiropas Komisijas dienesti informēja individuālos sūdzību iesniedzējus par viņu tiesībām un aicināja vērsties valstu iestādēs, kuru uzdevums ir nodrošināt atbilstību *SEPA* regulai valstu līmenī.

Visbeidzot, 2015. un 2016. gadā Eiropas Komisijas dienesti nosūtīja aptuveni 15 vēstules dalībvalstīm, kurās bija ziņots par *IBAN* diskriminācijas gadījumiem, un lūdza sniegt skaidrojumu, kāpēc turpinās diskriminācija, kas valstu iestādēm bija jānovērš. Tika secināts, ka vairākās dalībvalstīs ir norīkotas atbildīgās iestādes, kuru pienākums ir uzraudzīt, lai atbilstību nodrošinātu maksājumu pakalpojumu sniedzēji, nevis maksājumu pakalpojumu lietotāji (piem., komunālo pakalpojumu uzņēmumi); plašāku informāciju skatīt 2.4. iedaļā.

Valstu iestādes ir risinājušas šos jautājumus.

- Nīderlandes Centrālā banka *De Nederlandsche Bank (DNB)* ir saņēmusi vairāk nekā 250 maksājumu pakalpojumu lietotāju sūdzību par *IBAN* diskrimināciju, tās galvenokārt ir patērētāju sūdzības par uzņēmumiem. *DNB* ir bijusi īpaši aktīva šo gadījumu risināšanā, tā ir piedāvājusi starpniecību un risinājusi sūdzības. Lai novērstu ārējo maksājumu pakalpojumu lietotāju diskrimināciju, *DNB* ir arī ieviesusi sadarbības pasākumus ar citām attiecīgām kompetentajām iestādēm, tostarp centrālajām bankām.
- *BaFin* un *Bundesbank* līdz 2016. gada beigām reģistrēja 75 sūdzības. No tām 66 sūdzības bija saistītas ar *IBAN* diskrimināciju. Ja sūdzības bija pamatotas, varēja piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus gan gadījumos, kad pārkāpumu veikuši maksājumu pakalpojumu sniedzēji, gan gadījumos, kad to veikuši maksājumu pakalpojumu lietotāji. Saskaņā ar uzņēmumu atsauksmēm bieži bija vērojamas ar pārveidošanu saistītas tehniskas problēmas, kuras laika gaitā tika novērstas. Konstatēts, ka dažādie īstenotie pasākumi ļāvuši atrisināt šīs problēmas.
- *Banca d'Italia* saņēma 4 sūdzības 2013. gadā, 35 sūdzības 2014. gadā, 14 sūdzības 2015. gadā un 6 sūdzības 2016. gadā. Itālijas Konkurences pārvalde līdz šim nav saņēmusi nevienu sūdzību. *Banca d'Italia* 2017. gadā saņēma divas sūdzības par *IBAN* diskrimināciju. Tāpat kā līdzīgos gadījumos, *Banca d'Italia* sekmē šo problēmu risināšanu, sazinoties ar iesaistītajām personām un veicinot dialogu.

Par *IBAN* diskriminācijas gadījumiem īpaši ziņoja valstīs, kurās *SEPA* tiešā debeta maksājumus izmantoja bieži un/vai atzina par ērtiem patērētāji vai uzņēmumi (piem., Beļģijā, Francijā, Itālijā, Vācijā, Spānijā vai Nīderlandē); patērētāji un uzņēmumi atzinīgi vērtē iespēju tos izmantot arī pārrobežu mērogā, kā piedāvāts *SEPA* regulā. Vairums paziņoto gadījumu ir saistīti ar to, ka maksājumu pakalpojumu lietotāji nezina par regulas prasību vai pastāv ierobežojumi vēsturiskos procesos, kas neļauj izmantot ārējos *IBAN*

(piem., tiešsaistes vai drukātas veidlapas, kurās *IBAN* paredzētajā vietā var norādīt noteiktu ciparu skaitu vai ir norādīts iepriekš noteikts valsts indikators).

Turpretī valstīs, kurās *SDD* netiek plaši izmantots vai kuras neietilpst eurozonā, kopumā tiek saņemts mazāk sūdzību. Piemēram, Bulgārijā, Čehijas Republikā, Dānijā, Grieķijā, Horvātijā, Igaunijā, Īrijā, Kiprā, Lietuvā, Luksemburgā, Maltā, Polijā, Rumānijā, Slovēnijā, Ungārijā un Zviedrijā kopš beigu datuma (2014. gada 1. augusta vai 2016. gada 31. oktobra atkarībā no valsts) kopā saņemtas mazāk nekā 20 sūdzības.

2.4. KOMPETENTO IESTĀŽU NORĪKOŠANA UN TO PILNVARAS

Migrācija uz *SEPA* aptvēra vairākas iestādes, piemēram, Eiropas Centrālo banku un valstu centrālās bankas. Nozīmīgas ieinteresētās personas migrācijas jomā bija valstu kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par atbilstības nodrošināšanu regulai.

Saistībā ar to migrācijas procesā un turpmākajos mēnešos pēc 2014. gada 1. augusta konstatētā problēma ietilpst valstu kompetento iestāžu darbības jomā. Regulas 10. pantā noteikts, ka dalībvalstīm jānorīko kompetentās iestādes, lai nodrošinātu atbilstību regulai. Dažas dalībvalstis bija uzskatījušas, ka *SEPA* regula uzliek valstu kompetentajām iestādēm pienākumu nodrošināt tikai maksājumu pakalpojumu sniedzēju atbilstību regulai, lai gan regula faktiski ietver arī maksājumu pakalpojumu lietotāju (maksājumu saņēmēju) pienākumus (t. i., 9. pants).

Praksē gandrīz visi maksājumu pakalpojumu sniedzēji atbilda regulai beigu datumā, t. i., 2014. gada 1. augustā. Savukārt vairāki maksājumu pakalpojumu lietotāji — tostarp gan nodokļu iestādes, gan energopakalpojumu sniedzēji, gan telesakaru operatori, gan apdrošināšanas uzņēmumi, gan citi komunālo pakalpojumu uzņēmumi — neievēroja regulu, jo īpaši tās 9. pantu saistībā ar jebkāda euro maksājumu konta pieņemšanu ES robežās maksājumu veikšanai vai saņemšanai.

Vairākos gadījumos dalībvalstu norīkotajām kompetentajām iestādēm (vairumā gadījumu — centrālajām bankām) netika piešķirtas pilnvaras attiecībā uz šiem maksājumu pakalpojumu lietotājiem. Tādējādi Komisija sāka vairākas pirmspārkāpumu procedūras ("EU Pilot"), lai pārliecinātos, ka dalībvalstis norīko iestādes arī ar mērķi nodrošināt maksājumu pakalpojumu lietotāju atbilstību. Regulas prasībām pašreiz atbilst visas dalībvalstis, izņemot trīs[16].

Kompetentās iestādes un kontaktpunkti sūdzību iesniegšanai ir norādīti pielikumā.

3. SECINĀJUMI UN *SEPA* PROJEKTA TURPMĀKIE PASĀKUMI

Kopumā *SEPA* regula ir pareizi piemērota un īstenota visā ES. Pašreiz nav nepieciešams papildu tiesību akta priekšlikums. Tomēr notiks stingra uzraudzība, lai nodrošinātu, ka dažas risinātās problēmas tiktu pilnīgi izskaustas, jo īpaši *IBAN* diskriminācija.

SCT un *SDD* Eiropas iedzīvotājiem ir nodrošinājuši efektīvu veidu, kā veikt kredīta pārvedumus un tiešā debeta maksājumus euro Eiropas Savienībā. Pamatojoties uz šo standartu, maksājumu tirgū ir parādījušies jauni dalībnieki, kas piedāvā maksājumu

[16] Polija, Latvija, Grieķija.

iniciēšanas pakalpojumus un vienādranga mobilos maksājumus. Gaidāma arī jauna veida dalībnieku parādīšanās saistībā ar pārskatīto Maksājumu pakalpojumu direktīvu un jaunu projektu izstrādi *SEPA* ietvaros, piemēram, *SEPA* tūlītējiem maksājumiem, kas būs pieejami no 2017. gada novembra.

Šīs norises atbalsta Euro neliela apjoma maksājumu padome — struktūra, kuru vada ECB. Šai jaunajai struktūrai, kas aizstāja bijušo *SEPA* padomi, mērķis ir veicināt neliela apjoma euro maksājumu integrēta, novatoriska un konkurētspējīga tirgus attīstību Eiropas Savienībā. To veido dalībnieki, kas tirgū pārstāv gan piedāvājumu (banku sektors, maksājumu iestādes un e-naudas iestādes), gan pieprasījumu (patērētāji, mazumtirgotāji, tiešsaistes mazumtirgotāji, uzņēmumi/korporatīvi, MVU un valstu pārvaldes iestādes). Turklāt piecas valstu centrālās bankas, kas pārstāv Eurosistēmu, un viena centrālā banka, kas pārstāv valstis, kuras neietilpst eurozonā, rotācijas kārtībā piedalās sanāksmēs. Eiropas Komisija tās apmeklē kā novērotāja.

Valstu *SEPA* komitejām un to Eiropas forumam, ko izveidojusi Komisija, bijusi būtiska nozīme vienotās euro maksājumu telpas ieviešanā un tāda mērķa sasniegšanā, kas rada iespēju eiropiešiem visus darījumus veikt euro jebkur ES no viena konta. Lai gan pāreja uz *SEPA* pašreiz ir gandrīz pabeigta, maksājumu sistēmu pārveide joprojām notiek ļoti strauji. Lielākā daļa valstu *SEPA* komiteju ir pārveidota par valstu maksājumu komitejām/padomēm, lai vadītu šo pārveidi. Šīs valstu maksājumu komitejas/padomes tagad pievēršas jauniem uzdevumiem, piemēram, pārejai uz tūlītējiem maksājumiem vai mobilajiem maksājumiem. Turklāt līdz ar Otrās maksājumu pakalpojumu direktīvas stāšanos spēkā 2018. gada janvārī valstu komitejām būs jāuzrauga citas jaunākās norises, jo īpaši jaunu dalībnieku, piemēram, konta informācijas apkopotāju un maksājumu iniciēšanas pakalpojumu sniedzēju, parādīšanās maksājumu tirgū.

Lai atbalstītu šīs jaunās norises maksājumu jomā, koordinētu valstu iniciatīvas un nodrošinātu informācijas un paraugprakses apmaiņu, Komisija ciešā sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku pēta, kā valstu *SEPA* komiteju ES forumu var pārveidot par platformu šīm pārveidotajām valstu maksājumu komitejām/padomēm.